

УВС АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Цагаанхайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: УВА-2023/03/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас:
www.audit.mn

Улаангом хот
2023 он

Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газар,

Дарга, тэргүүлэх аудитор: М.Батсуурь

Утас: 70453317, Цахим хаяг:
BatsuuriM@audit.gov.mn

Аудитын менежер: М.Бат-Амгалан

Утас: 70453799, Цахим хаяг: Bat-Amgalanm@audit.gov.mn

Гэрээт аудитор: С.Алтанхундага
Утас: 70453799, Цахим хаяг: S_Altanhundaga@yahoo.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1. Хараат бус аудиторын дүгнэлт.....	3
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	5
3. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга.....	14
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа	14
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин.....	14
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал.....	15
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлт.....	15
3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлтүүд.....	15
4. Аудитын тайлан.....	20
4.1 Ерөнхий зүйл	20
4.2 Материаллаг байдал	20
4.3 Төрийн хэмнэлтийн хуулийн хэрэгжилт.....	20
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	20
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	21
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	21
5. Аудитын илрүүлэлт	22

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт

**УВС АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

213400, Увс аймаг, Улаангом сум,
Ө.Бадрахын гудамж
Утас: 70-45-33-17, Факс: (976)70-45-33-17,
E-mail: uvs@audit.gov.mn

2023.03.22 № УБА.2023/03/НА.СТА.ТТЗ
танай _____-ны № _____-т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-т заасны дагуу Цагаанхайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Цагаанхайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант хугацаанд сумын орон нутгийн орлогын төлөвлөгөө 88.0 хувийн биелэлттэй байхад аймгийн Засаг даргын 2022 оны 11 дүгээр сарын 28-ны өдрийн А/697 дугаар захирамжийн дагуу сумын орон нутгийн орлогоос 10.0 сая төгрөгийг аймгийн орон нутгийн орлогод татаж авсан байна.

Аудитын гол асуудал

АДБОУС 2701.8-д тодорхойлсон тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад үлэмж нөлөө үзүүлэх ажил гүйлгээ байхгүй болно.

0200700678

Бусад асуудлын хэсэг

Санхүүгийн тайлангийн тодруулга толилуулгад тусгаагүй, аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалтын улмаас аудитын хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй асуудал гараагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

М.БАТСУУРЬ

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

№	Үзүүлэлт	/төгрөгөөр/	
		Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	752,355,739.46	519,112,248.2
2	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	313,256,423.48	169,106,149.2
3	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	313,256,423.48	169,106,149.2
4	Төгрөг	313,256,423.48	169,106,149.2
5	Төрийн сангийн харилцах	313,256,335.78	169,106,149.2
6	Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах	87.7	
7	АВЛАГА	148,167,502	183,965,502
8	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	610,200	
9	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	17,523,800	
10	Зээлийн хүүгийн авлага	3,020,000	3,020,000
11	Бусад авлага	14,060,000	
12	Байгууллагаас авах авлага	14,060,000	
13	Зээлийн авлага	112,953,502	180,945,502
14	Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага	112,953,502	180,945,502
15	Хувь хүмүүст олгосон зээл	112,953,502	180,945,502
16	БАРАА МАТЕРИАЛ	290,931,813.98	166,040,597
17	Түүхий эд материал	17,833,645.5	
18	Эм боох материал	17,833,645.5	
19	Хангамжийн материал	273,098,168.48	166,040,597
20	Бичиг хэргийн материал	23,696,027	1,574,245
21	Аж ахуйн материал	157,637,664.47	83,215,775
22	Сэлбэг хэрэгсэл	750,000	150,000
23	Түлш, шатах тослох материал	3,200,000	
24	Барилгын засварын материал	2,536,500	104,500
25	Хүнсний материал	3,773,400.01	
26	Бусад хангамжийн материал	81,504,577	80,996,077
27	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	5,413,449,055.31	1,242,611,554.42
28	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	5,413,449,055.31	1,242,611,554.42
29	Биет хөрөнгө	5,279,427,055.31	1,167,703,554.42
30	Барилга, байгууламж, орон сууц	4,647,413,970.8	829,632,924.8

31	Хуримтлагдсан элэгдэл	-431,801,297.69	-183,624,508.56
32	Авто-тээврийн хэрэгсэл	577,206,633	438,694,800
33	Хуримтлагдсан элэгдэл	-222,081,449.51	-220,291,050.19
34	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	454,417,644.79	173,940,111
35	Хуримтлагдсан элэгдэл	-302,653,374.39	-129,547,861.92
36	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	291,324,646.54	54,176,596.77
37	Хуримтлагдсан элэгдэл	-135,546,409.82	-39,036,979.51
38	Зам, гүүрийн байгууламж	35,434,914	35,434,914
39	Хуримтлагдсан элэгдэл	-10,971,164.45	-13,378,214.63
40	Бусад үндсэн хөрөнгө	799,457,088	650,676,284
41	Хуримтлагдсан элэгдэл	-437,224,735.43	-428,973,461.34
42	Ном	14,450,589.47	
43	Биет бус хөрөнгө	134,022,000	74,908,000
44	Програм хангамж	2,240,000	1,360,000
45	Хуримтлагдсан элэгдэл	-2,240,000	-1,360,000
46	Бусад биет бус хөрөнгө	134,022,000	74,908,000
47	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	6,165,804,794.77	1,761,723,802.62
48	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	4,101,194	
49	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	4,101,194	
50	Өглөг	4,101,194	
51	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	3,171,124	
52	Бусад өглөг	930,070	
53	Байгууллагад төлөх өглөг	930,070	
54	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	6,161,703,600.77	1,761,723,802.62
55	Засгийн газрын хувь оролцоо	6,161,703,600.77	1,761,723,802.62
56	Засгийн газрын оруулсан капитал	2,201,822,296.62	977,442,539.62
57	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	2,201,822,296.62	977,442,539.62
58	Хуримтлагдсан үр дүн	3,776,539,561.17	775,723,886.27
59	Өмнөх үеийн үр дүн	614,549,901.65	803,711,889.94
60	Тайлант үеийн үр дүн	3,161,989,659.52	-27,988,003.67
61	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	183,341,742.98	8,557,376.73
62	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	6,165,804,794.77	1,761,723,802.62

2.2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

		/Төгрөгөөр/	
№	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	6,857,188,857.09	2,288,488,176.83
2	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	157,402,008.95	264,178,165.93
3	Орлогын албан татвар	108,262,054.95	176,048,301.73
4	Хувь хүний орлогын албан татвар	108,262,054.95	176,048,301.73
5	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх		111,076,595.08
6	Үйл ажиллагааны орлого	16,640,456.01	18,969,960.41
7	Хөрөнгийн орлого	75,656,590.94	39,582,336.24
8	Хөрөнгө борлуулсны орлого	6,675,200	5,928,800
9	Шууд бус орлого	9,289,808	490,610
10	Хөрөнгийн албан татвар	16,696,080	72,046,266.2
11	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар		1,412,106.2
12	Бууны албан татвар	2,198,000	2,942,000
13	Малд ногдуулах албан татвар	14,498,080	67,692,160
14	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	32,443,874	16,083,598
15	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	3,089,321	1,658,236
16	Улсын тэмдэгтийн хураамж	3,089,321	1,078,236
17	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр		580,000
18	Газрын төлбөр		2,490,509
19	Газрын төлбөр		2,490,509
20	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	21,968,198	11,934,853
21	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	21,063,672	11,200,353
22	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр		336,000
23	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	904,526	398,500
24	Бусад татвар	7,386,355	
25	Бусад татвар	7,386,355	
26	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	3,343,717,143.71	193,723,785
27	Нийтлэг татварын бус орлого	3,343,717,143.71	193,723,785
28	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	9,196,974	1,508,500
29	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	9,196,974	1,508,500
30	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	2,173,157,538.25	3,309,735
31	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	1,161,362,631.46	188,905,550
32	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,356,069,704.43	1,830,586,225.9

33	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,574,200,377	177,362,400
34	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,427,463,000	
35	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	146,737,377	177,362,400
36	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	131,976,373	2,396,000
37	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	15,005,000	
38	ЗГНХ,ЗДНХхөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	450,000	
39	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	815,000	1,900,000
40	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	115,706,373	496,000
41	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,593,318,600	1,639,905,600
42	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	871,254,300	997,272,900
43	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	722,064,300	642,632,700
44	Төсвийн захирагчдаас	18,526,984.43	10,922,225.9
45	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	18,526,984.43	10,922,225.9
46	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	38,047,370	
47	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	38,047,370	
48	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	3,522,526,428.19	2,066,011,449.02
49	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,522,526,428.19	2,063,211,449.02
50	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,509,591,550.34	980,350,423.12
51	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,434,025,478.04	346,874,597
52	Үндсэн цалин	1,109,610,857.01	251,150,228
53	Нэмэгдэл	163,065,220.48	45,833,154
54	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,690,999.8	
55	Урамшуулал	97,921,279.01	21,424,179
56	Гэрээт ажлын хөлс	58,737,121.74	28,467,036
57	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	188,325,768.77	43,073,618.26
58	Тэтгэврийн даатгал	134,463,144.14	29,585,995.33
59	Тэтгэмжийн даатгал	14,219,309.92	3,481,138.68
60	ҮОМШӨ-ний даатгал	11,128,175.76	2,775,581.73
61	Ажилгүйдлийн даатгал	2,375,738.32	665,335.55
62	Эрүүл мэндийн даатгал	26,139,400.63	6,565,566.97
63	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	307,835,430.67	309,387,748.84

64	Гэрэл, цахилгаан	11,781,206.67	13,743,987.84
65	Түлш, халаалт	295,239,224	295,543,761
66	Цэвэр, бохир ус	815,000	100,000
67	Хангамж, бараа материалын зардал	102,751,415	44,687,630
68	Бичиг хэрэг	10,512,306	4,268,500
69	Тээвэр, шатахуун	65,264,401	36,271,830
70	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,320,400	2,588,500
71	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	5,478,500	
72	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	16,175,808	1,558,800
73	Нормативт зардал	140,616,552	
74	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	100,838,167	
75	Хоол, хүнс	35,178,385	
76	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,600,000	
77	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	21,955,448	10,182,200
78	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	499,500	
79	Урсгал засвар	21,455,948	10,182,200
80	Томилолт, зочны зардал	5,101,000	3,064,000
81	Дотоод албан томиллолт	5,101,000	3,064,000
82	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	6,188,740	5,688,800
83	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,357,180	3,320,600
84	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,483,200	432,000
85	Даатгалын үйлчилгээ	260,600	150,000
86	Тээврийн хэрэгслийн татвар	197,808	159,649
87	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	67,350	150,000
88	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	2,081,000	574,000
89	Газрын төлбөр	741,602	902,551
90	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	302,791,717.86	217,391,829.02
91	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	39,368,970	38,794,780
92	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,484,350	6,781,500
93	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	257,938,397.86	171,815,549.02
94	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,012,934,877.85	1,082,861,025.9
95	Бусад урсгал шилжүүлэг	91,796,990	74,665,900
96	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	26,168,690	12,553,000
97	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	11,653,400	57,262,900

98	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	53,974,900	4,850,000
99	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	672,506	
100	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	672,506	
101	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	889,781,284.43	1,008,195,125.9
102	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	871,254,300	997,272,900
103	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	16,539,510.43	10,922,225.9
104	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,987,474	
105	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	30,684,097.42	
106	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	30,684,097.42	
107	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		2,800,000
108	Дотоод эх үүсвэрээр		2,800,000
109	Хаагдсан данс		2,800,000
110	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	3,334,662,428.9	222,476,727.81
111	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	172,672,769.38	250,464,731.48
112	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	16,533,549.38	462,878.48
113	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал - Үндсэн хөрөнгө	156,139,220	250,001,853
114	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	3,161,989,659.52	-27,988,003.67

2.3. Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

№	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2021оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	2,200,800,296.62	183,356,436.02	614,535,208.61	2,998,691,941.25
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			14,693.04	14,693.04
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	2,200,800,296.62	183,356,436.02	614,549,901.65	2,998,706,634.29
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт		-14,693.04		-14,693.04
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	1,022,000			1,022,000
6	Тайлант үеийн үр дүн			3,161,989,659.52	3,161,989,659.52

7	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	2,201,822,296.62	183,341,742.98	3,776,539,561.17	6,161,703,600.77
8	2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	2,201,822,296.62	183,341,742.98	3,776,539,561.17	6,161,703,600.77
9	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-1,239,095,757	-174,784,366.25	2,972,827,671.23	-4,386,707,794.48
10	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	962,726,539.62	8,557,376.73	803,711,889.94	1,774,995,806.29
11	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	14,716,000			14,716,000
12	Тайлант үеийн үр дүн			-27,988,003.67	-27,988,003.67
13	2022 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	977,442,539.62	8,557,376.73	775,723,886.27	1,761,723,802.62

2.4. Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

№	Үзүүлэлт	/Төгрөгөөр/	
		ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	3,597,036,203.38	2,158,280,891.83
2	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	157,402,008.95	264,178,165.93
3	Орлогын албан татвар	108,262,054.95	176,048,301.73
4	Хувь хүний орлогын албан татвар	108,262,054.95	176,048,301.73
5	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх		111,076,595.08
6	Үйл ажиллагааны орлого	16,640,456.01	18,969,960.41
7	Хөрөнгийн орлого	75,656,590.94	39,582,336.24
8	Хөрөнгө борлуулсны орлого	6,675,200	5,928,800
9	Шууд бус орлого	9,289,808	490,610
10	Хөрөнгийн албан татвар	16,696,080	72,046,266.2
11	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар		1,412,106.2
12	Бууны албан татвар	2,198,000	2,942,000
13	Малд ногдуулах албан татвар	14,498,080	67,692,160
14	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	32,443,874	16,083,598
15	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	3,089,321	1,658,236
16	Улсын тэмдэгтийн хураамж	3,089,321	1,078,236
17	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр		580,000
18	Газрын төлбөр		2,490,509

19	Газрын төлбөр		2,490,509
20	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	21,968,198	11,934,853
21	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	21,063,672	11,200,353
22	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр		336,000
23	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	904,526	398,500
24	Бусад татвар	7,386,355	
25	Бусад татвар	7,386,355	
26	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	99,401,816	63,516,500
27	Нийтлэг татварын бус орлого	99,401,816	63,516,500
28	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	99,401,816	63,516,500
29	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	99,401,816	63,516,500
30	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,340,232,378.43	1,830,586,225.9
31	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,574,200,377	177,362,400
32	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,427,463,000	
33	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	146,737,377	177,362,400
34	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	133,662,847	2,396,000
35	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	15,005,000	
36	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	450,000	
37	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	815,000	1,900,000
38	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	117,392,847	496,000
39	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,593,318,600	1,639,905,600
40	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	871,254,300	997,272,900
41	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	722,064,300	642,632,700
42	Төсвийн захирагчдаас	18,526,984.43	10,922,225.9
43	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	18,526,984.43	10,922,225.9
44	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	20,523,570	
45	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	20,523,570	
46	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	3,279,397,409.89	1,899,841,313.11
47	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,279,397,409.89	1,899,841,313.11
48	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,267,392,602.04	811,052,574.1
49	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,432,046,267.6	346,874,597

50	Үндсэн цалин	1,107,695,952.57	247,219,064.9
51	Нэмэгдэл	163,065,220.48	49,764,317.1
52	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,690,999.8	
53	Урамшуулал	97,921,279.01	21,424,179
54	Гэрээт ажлын хөлс	58,672,815.74	28,467,036
55	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	187,635,523.77	43,073,618.26
56	Тэтгэврийн даатгал	133,776,191.14	29,487,017.91
57	Тэтгэмжийн даатгал	14,219,359.92	3,468,981.32
58	ҮОМШӨ-ний даатгал	11,128,175.76	2,775,205.15
59	Ажилгүйдлийн даатгал	2,372,396.32	665,335.71
60	Эрүүл мэндийн даатгал	26,139,400.63	6,677,078.17
61	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	311,165,430.67	309,387,748.84
62	Гэрэл, цахилгаан	11,911,206.67	13,743,987.84
63	Түлш, халаалт	298,439,224	295,543,761
64	Цэвэр, бохир ус	815,000	100,000
65	Хангамж, бараа материалын зардал	108,402,177	41,470,280
66	Бичиг хэрэг	8,407,826	3,111,100
67	Тээвэр, шатахуун	64,661,251	34,776,880
68	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,320,400	2,588,500
69	Ном, хэвлэл	100,000	
70	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	7,004,400	200,000
71	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	22,908,300	793,800
72	Нормативт зардал	143,137,543	616,000
73	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	92,744,658	
74	Хоол, хүнс	36,419,885	
75	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	13,973,000	616,000
76	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	25,012,100	12,752,200
77	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,837,900	
78	Тавилга		2,500,000
79	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	581,500	
80	Урсгал засвар	22,592,700	10,252,200
81	Томилолт, зочны зардал	5,101,000	3,064,000
82	Дотоод албан томилолт	5,101,000	3,064,000
83	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	7,159,740	6,132,200

84	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,328,180	3,764,000
85	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,483,200	432,000
86	Даатгалын үйлчилгээ	260,600	150,000
87	Тээврийн хэрэгслийн татвар	197,808	159,649
88	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	67,350	150,000
89	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	2,081,000	574,000
90	Газрын төлбөр	741,602	902,551
91	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	47,732,820	47,681,930
92	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	35,307,020	40,486,430
93	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	12,425,800	7,195,500
94	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,012,004,807.85	1,088,788,739.01
95	Бусад урсгал шилжүүлэг	90,866,920	74,665,900
96	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	36,892,020	12,553,000
97	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж		57,262,900
98	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	53,974,900	4,850,000
99	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	672,506	
100	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	672,506	
101	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	889,781,284.43	1,008,195,125.9
102	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	871,254,300	997,272,900
103	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	16,539,510.43	10,922,225.9
104	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,987,474	
105	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	30,684,097.42	5,927,713.11
106	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	30,684,097.42	
107	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилт		5,927,713.11
108	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	317,638,793.49	258,439,578.72
109	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	199,923,620	272,589,853
110	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	199,923,620	272,589,853
111	Дотоод эх үүсвэрээр	199,923,620	272,589,853
112	Бусад хөрөнгө	156,139,220	252,801,853
113	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	43,784,400	19,788,000
114	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-199,923,620	-272,589,853
115	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	-69,000,000	-130,000,000

116	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	69,000,000	130,000,000
117	Эргэж төлөгдөх зээл	69,000,000	130,000,000
118	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	48,715,173.49	-144,150,274.28
119	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	264,541,249.99	313,256,423.48
120	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	313,256,423.48	169,106,149.2

2.5. Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	Гүйцэтгэл зөрүү	Хувь
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,384,988,900.00	1,285,912,327.10	99,076,572.90	92.8
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	905,282,700.00	893,110,474.10	12,172,225.90	98.7
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	830,597,200.00	818,444,574.10	12,152,625.90	98.5
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	350,207,400.00	346,874,597.00	3,332,803.00	99.0
210101	Үндсэн цалин	311,605,000.00	247,219,064.90	64,385,935.10	79.3
210102	Нэмэгдэл	0.00	49,764,317.10	-49,764,317.10	
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0.00	0.00	0.00	
210104	Урамшуулал	10,042,400.00	21,424,179.00	-11,381,779.00	213.3
210105	Гэрээт ажлын хөлс	28,560,000.00	28,467,036.00	92,964.00	99.7
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	43,773,100.00	43,073,618.26	699,481.74	98.4
210201	Тэтгэврийн даатгал	29,765,500.00	29,487,017.91	278,482.09	99.1
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,501,900.00	3,468,981.32	32,918.68	99.1
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,801,600.00	2,775,205.15	26,394.85	99.1
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	700,400.00	665,335.71	35,064.29	95.0
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,003,700.00	6,677,078.17	326,621.83	95.3
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	313,923,700.00	309,387,748.84	4,535,951.16	98.6
210301	Гэрэл, цахилгаан	16,473,900.00	13,743,987.84	2,729,912.16	83.4
210302	Түлш, халаалт	296,629,800.00	295,543,761.00	1,086,039.00	99.6
210303	Цэвэр, бохир ус	820,000.00	100,000.00	720,000.00	12.2
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	41,845,900.00	41,274,280.00	571,620.00	98.6
210401	Бичиг хэрэг	2,915,100.00	2,915,100.00	0.00	100.0
210402	Тээвэр, шатахуун	34,781,700.00	34,776,880.00	4,820.00	100.0
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,155,200.00	2,588,500.00	566,700.00	82.0
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	200,000.00	200,000.00	0.00	100.0

210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	793,900.00	793,800.00	100.00	100.0
2105	Нормативт зардал	616,400.00	616,000.00	400.00	99.9
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	616,400.00	616,000.00	400.00	99.9
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	22,353,900.00	22,040,200.00	313,700.00	98.6
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	8,700,000.00	8,388,000.00	312,000.00	96.4
210602	Тавилга	3,400,000.00	3,400,000.00	0.00	100.0
210604	Урсгал засвар	10,253,900.00	10,252,200.00	1,700.00	100.0
2107	Томилолт, зочны зардал	3,185,100.00	3,064,000.00	121,100.00	96.2
210702	Дотоод албан томилолт	3,185,100.00	3,064,000.00	121,100.00	96.2
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	6,453,500.00	6,132,200.00	321,300.00	95.0
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	3,932,700.00	3,764,000.00	168,700.00	95.7
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	432,000.00	432,000.00	0.00	100.0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	150,000.00	150,000.00	0.00	100.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	196,000.00	159,649.00	36,351.00	81.5
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	150,000.00	150,000.00	0.00	100.0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	689,800.00	574,000.00	115,800.00	83.2
210807	Газрын төлбөр	903,000.00	902,551.00	449.00	100.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	48,238,200.00	45,981,930.00	2,256,270.00	95.3
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	41,338,700.00	39,086,430.00	2,252,270.00	94.6
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,899,500.00	6,895,500.00	4,000.00	99.9
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	74,685,500.00	74,665,900.00	19,600.00	100.0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	74,685,500.00	74,665,900.00	19,600.00	100.0
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	12,553,000.00	12,553,000.00	0.00	100.0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	57,262,900.00	57,262,900.00	0.00	100.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,869,600.00	4,850,000.00	19,600.00	99.6
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	341,206,200.00	262,801,853.00	78,404,347.00	77.0
223001	Бусад хөрөнгө	341,206,200.00	262,801,853.00	78,404,347.00	77.0
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	138,500,000.00	130,000,000.00	8,500,000.00	93.9
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	138,500,000.00	130,000,000.00	8,500,000.00	93.9

III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,384,988,900.00	1,227,229,574.10	157,759,325.90	88.6
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	189,362,400.00	177,362,400.00	12,000,000.00	93.7
310004	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас санхүүжих	189,362,400.00	177,362,400.00	12,000,000.00	93.7
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,014,982,700.00	986,350,674.10	28,632,025.90	97.2
320001	Орон нутгийн төсвөөс	1,014,982,700.00	986,350,674.10	28,632,025.90	97.2
320002	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	0.00	0.00	0.00	
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	180,643,800.00	63,516,500.00	117,127,300.00	35.2
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	141,500,000.00	63,516,500.00	77,983,500.00	44.9
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	39,143,800.00	0.00	39,143,800.00	0.0
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	175,695,453.71	-	175,695,453.71
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	111,085,075.30	-	111,085,075.30
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	90.00	90.00	0.00	100.0
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	2.00	2.00	0.00	100.0
610001	Төсвийн байгууллага	2.00	2.00	0.00	100.0
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	44.00	44.00	0.00	100.0
620001	Удирдах ажилтан	8.00	8.00	0.00	100.0
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	10.00	10.00	0.00	100.0
620003	Үйлчлэх ажилтан	2.00	2.00	0.00	100.0
620004	Гэрээт ажилтан	24.00	24.00	0.00	100.0
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	44.00	44.00	0.00	100.0
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	10.00	10.00	0.00	100.0
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	20.00	20.00	0.00	100.0
650010	Гэрээт ажилтан	7.00	7.00	0.00	100.0
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	7.00	7.00	0.00	100.0

2.6. Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	/төгрөгөөр/	
		ТЗ цэвэр дүн	
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН		2,396,087.70
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		2,396,087.70

210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,396,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	196,000.00
210401	Бичиг хэрэг	196,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,200,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,900,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	300,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	87.70
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	87.70
213305	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	87.70
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,396,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	2,396,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,900,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	496,000.00
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	-87.70
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	87.70
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Цагаанхайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь Төрийн захиргааны байгууллагын манлайллыг дээшлүүлж, Төрийн албаны шинэчлэлийг гүнзгийрүүлж, хууль тогтоомж, Засгийн газрын болон аймаг, сумын Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг орон нутагт сурталчлах, хэрэгжүүлэх ажлыг шуурхай зохион байгуулах, хөгжлийн явцад хяналт шинжилгээ хийх, үр дүнг үнэлж дүгнэх, удирдлагыг цаг үеэ олсон зөвлөгөө, бүх талын үйлчилгээ мэдээллээр хангах, иргэдэд төрийн үйлчилгээг шуурхай, чанартай хүргэх гэсэн зорилгын дор үйл ажиллагааны чиглэл зорилгоо тодорхойлон ажиллажээ.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлтүүд орсон байна. Үүнд:

- ✓ Хөдөлмөрийн тухай хууль - Шинэчлэн найруулгыг 2022 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс мөрдөж эхэлсэн.
- ✓ Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль 2022 оны 04 дүгээр сарын 29-ний өдөр батлагдсан.

- ✓ Төрийн албаны тухай хуульд 2022 оны 4 дүгээр сарын 22-ны өдөр, 7 дугаар сарын 05-ны өдөр, 11 дүгээр сарын 11-ний өдөр нэмэлт өөрчлөлтүүд оруулсан байна.
- ✓ Төсвийн тухай хуульд 2022 оны 4 дүгээр сарын 22-ны өдөр, 7 дугаар сарын 01-ний өдөр, 8 дугаар сарын 29-ний өдөр, 11 дүгээр сарын 11-ний өдөр тус тус нэмэлт өөрчлөлт оруулсан байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчаас эрсдэлд суурилсан дотоод аудит хийсэн байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Цагаанхайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Цагаанхайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан журмын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл 161.2 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 249.1 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №1. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл

/сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+) Бууралт (-)	Хувь
Төрийн сангийн харилцах	313.3	169.1	-144.2	54.0
Дүн	313.3	169.1	144.2	54.0

Эх сурвалж: Цагаанхайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд байгаа 169.1 сая төгрөг төрийн сангийн урсгал санхүүжилтийн харилцах дансанд байршиж байна. Үүнд: Орон нутгийн ерөнхий орлого 58.0 сая төгрөг, Орон нутгийн хөгжлийн сан 100.5 сая төгрөг, Хоршоо хөгжүүлэх сан 10.6 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

3.5.2 Авлага

Авлага дансны эцсийн үлдэгдэл 183.9 сая төгрөг болж 35.7 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №2 Авлагын үлдэгдэл

/сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+) Бууралт (-)
Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	0.6	0.0	-0.6
Төлбөрт үйлчилгээний авлага	17.5	0.00	-17.5
Зээлийн хүүгийн авлага	3.0	3.0	
Байгууллагаас авах авлага	14.1	0.0	-14.1
Хувь хүмүүст олгосон зээлийн авлага	113.0	180.9	67.9
Дүн	148.2	183.9	35.7

Эх сурвалж: Цагаанхайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Авлагын үлдэгдэл буурахад Эрүүл мэндийн төвийн авлага 17.5 сая төгрөг, Цэцэрлэгийн авлага 14.0 сая, Ерөнхий боловсролын сургуулийн авлага 0.6 сая төгрөгөөр буурсан нь голчлон нөлөөлжээ. Мөн Хоршоо хөгжүүлэх сангийн зээлийн авлага өссөн байна.

3.5.3 Бараа материал

Бараа материалын эхний үлдэгдэл 290.9 сая төгрөг байснаас эцсийн үлдэгдэл 166.0 сая төгрөг болж 124.9 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №3 Бараа материалын үлдэгдэл

/сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Эм боох материал	17.8	0.00	-17.8
Бичиг хэргийн материал	23.7	1.6	-22.1
Аж ахуйн материал	157.6	83.2	-74.4
Сэлбэг хэрэгсэл	0.8	0.1	-0.7

Түлш шатах тослох материал	3.2	0.0	-3.2
Барилгын засварын материал	2.5	0.1	-2.4
Хүнсний материал	3.8	0.0	-3.8
Бусад хангамжийн материал	81.5	81.0	-0.5
Дүн	290.9	166.0	124.9

Эх сурвалж: Цагаанхайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Улсын төсвийн байгууллага болох Ерөнхий боловсролын сургууль, Эрүүл мэндийн төв, Соёлын төв, Цэцэрлэгийн бараа материалыг шилжүүлж тайлагнасантай холбоотой бараа материалын үлдэгдэл буурсан байна.

3.5.4 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 5,413.4 сая төгрөг байснаас эцсийн үлдэгдэл 1,242.6 сая төгрөг болж 4,170.8 сая төгрөгөөр буурсан байна

Хүснэгт №4 Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Барилга, байгууламж, орон сууц	4,647.4	829.6	-3,817.8
Хуримтлагдсан элэгдэл	-431.8	-183.6	248.2
Авто тээврийн хэрэгсэл	577.2	438.7	-138.5
Хуримтлагдсан элэгдэл	-222.1	-220.3	1.8
Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	454.4	173.9	-280.5
Хуримтлагдсан элэгдэл	-302.7	-129.5	173.2
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	291.3	54.2	-237.1
Хуримтлагдсан элэгдэл	-135.5	-39.0	96.5
Зам, гүүрийн байгууламж	35.4	35.4	0.0
Хуримтлагдсан элэгдэл	-11.0	-13.4	-2.4
Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс			
Номын фонд	14.5	0.0	-14.5
Бусад үндсэн хөрөнгө	799.5	650.7	-148.8
Хуримтлагдсан элэгдэл	-437.2	-429.0	8.2
Программ хангамж	2.2	1.4	-0.8
Хуримтлагдсан элэгдэл	-2.2	-1.4	0.8
Бусад биет бус хөрөнгө	134.0	74.9	59.1
Дүн	5,413.4	1,242.6	4,170.8

Эх сурвалж: Цагаанхайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 1,242.6 сая төгрөг болж 4,170.8 сая төгрөгөөр буурахад гүйцэтгэлээр санхүүжих улсын төсөвт байгууллагуудын хөрөнгийг шилжүүлснээс голчлон нөлөөлсөн байна. Тайлант онд худалдан авсан хөрөнгө 19.8 сая, бусад эх үүсвэрээс 203.6 сая, нийт 223.4 сая төгрөгийн хөрөнгөөр нэмэгдэж, бүтцийн өөрчлөлтөөр 4,222.0 сая төгрөгийн хөрөнгийг шилжүүлж, 9.3 сая төгрөгийн хөрөнгийг акталсан байна.

3.5.5 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 4.1 сая төгрөг байснаас эцсийн үлдэгдэлгүй болж 4.1 сая төгрөгөөр буурсан байна

Хүснэгт №5 Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл

/сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажилчидтай холбоотой өглөг	3.2	0.0	-3.2
Байгууллагад төлөх өглөг	0.9	0.0	-0.9
Хувь хүмүүст төлөх өглөг	0.0	0.0	0.0
Татварын өглөг			0
НДШ өглөг			0
Нийт дүн	4.1	0.0	-4.1

Эх сурвалж: Цагаанхайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Өр төлбөр дансны үлдэгдэлгүй болж 4.1 сая төгрөгөөр буурсан нь байгууллагад төлөх болон ажилчидтай холбоотой өглөг төлснөөс шалтгаалжээ.

3.5.6 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эхний үлдэгдэл 6,161.7 сая төгрөг байснаас эцсийн үлдэгдэл 1,761.7 сая төгрөг болж 4,400.0 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт № 6. Засгийн газрын хувь оролцоо

/сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	2,201.8	977.4	-1,224.4
Хуримтлагдсан үр дүн	3,776.6	775.8	-3,000.8
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	183.3	8.5	-174.8
Дүн	6,161.7	1,761.7	4,400.0

Эх сурвалж: Цагаанхайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны үлдэгдэл 1,761.7 сая төгрөг болж 4,400.0 сая төгрөгөөр буурсан нь тайлант үеийн үр дүн, хөрөнгийн дахин үнэлгээ буурснаас шалтгаалжээ.

3.5.7 Орлогын данс

Тайлант онд татварын орлого 264.2 сая, татварын бус орлого 193.7 сая, тусламж санхүүжилтийн орлого 1,830.6 сая, нийт 2,288.5 сая төгрөгийн үйл ажиллагааны орлого орсон байна.

3.5.8 Зардлын данс

Зардлын данстай холбоотой Төсвийн шууд захирагчид 0.4 сая төгрөгийн зөрчил илэрлээ.

Аудитын илрүүлэлт:

Цагаанхайрхан сумын Соёлын төв нь 0.4 сая төгрөгийн цалингийн урьдчилгааг дутуу суутгасан, санхүүгийн тайланд авлагаар тусгаагүй байсныг залруулга хийлгэсэн.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Орон нутгийн төсвийн орлого бүрдүүлэлт

Цагаанхайрхан сумын ИТХ-ын 2022 оны 06 дугаар сарын 20-ны өдрийн орон нутгийн төсвийн тодотгол батлах тухай 8/01 дүгээр тогтоолд Цагаанхайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч тайлант онд 300.4 сая төгрөгийн орлогыг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэхээр батлагдсанаас, гүйцэтгэлээр 264.2 сая төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, төлөвлөгөөг 88.0 хувиар биелүүлсэн байна.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Цагаанхайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны төсвийн төсөлд нийт 1,385.0 сая төгрөгийн санхүүжилт авахаас аймгийн орон нутгийн төсвөөс 642.6 сая, урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих 72.0 сая, Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангийн шилжүүлгээр 189.4 сая, сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн урьд оны үлдэгдлээс 39.1 сая, татварын болон татварын бус орлогоос 300.4 сая төгрөгийг санхүүжүүлэхээр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Цагаанхайрхан сумын 2022 оны төсвийг сумын ИТХ-ын 2021 оны 12 дугаар сарын 17-ны өдрийн 8/01 дүгээр тогтоолоор 1,474.5 сая төгрөгөөр баталж 2022 оны 06 дугаар сарын 20-ны өдрийн 8/01 дүгээр тогтоолоор тодотгол хийж анх баталсан дүнгээс 89.5 сая төгрөгөөр бууруулж 1,385.0 сая төгрөгөөр баталсан байна.

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд Засаг даргын хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 1,385.0 сая төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 905.3 сая төгрөгийг урсгал зардалд, 341.2 сая төгрөгийг хөрөнгийн зардалд, 138.5 сая төгрөгийг эргэж төлөгдөх төлбөрийг хассан цэвэр зээлд зарцуулахаар батлагджээ.

Гүйцэтгэлээр 893.1 сая төгрөгийг урсгал зардалд, 262.8 сая төгрөгийг хөрөнгийн зардалд, 130.0 сая төгрөгийг эргэж төлөгдөх төлбөрийг хассан цэвэр зээлд зарцуулжээ.

Гүйцэтгэлээр 642.6 сая төгрөгийг аймгийн төсвөөс олгох санхүүгийн дэмжлэгээс, 177.4 сая төгрөгийг Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас, 343.8 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 63.5 сая төгрөгийг үндсэн ажиллагааны орлогоос санхүүжүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,285.9 сая төгрөг буюу 92.8%-тай байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Тайлант онд нэмэлт санхүүжилтийн дансаар 2.4 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлж, 2.4 сая төгрөгийг зарцуулсан байсан.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.5.4 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Тайлант хугацаанд төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлээгүй байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу Цагаанхайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газрын гэрээт аудитор С.Алтанхундага гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер М.Бат-Амгалан, дарга, тэргүүлэх аудитор М.Батсуурь нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Цагаанхайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 03 дугаар сарын 01-ний өдрийн 34 дүгээр албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 0.5 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлыг нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлаар тооцож 10.3 сая төгрөгөөр тогтоосныг гүйцэтгэлийн үе шатанд өөрчлөхгүйгээр нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 2,066.0 сая төгрөгийн 0.5 хувь буюу 10.3 сая төгрөгөөс 80 хувиар тооцож 8.3 сая төгрөгөөр тогтоолоо. Материаллаг байдлыг шинж чанарын хувьд авч үзээгүй болно.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор Цагаанхайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн тухайн хуульд хамаарах зүйл заалтын хүрээнд горим сорил хэрэгжүүлсэн. Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэн ажилласан байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

Тайлант хугацаанд аймгийн Засаг даргын 2022 оны 11 дүгээр сарын 28-ны өдрийн А/697 дугаар захирамжийн дагуу сумын орон нутгийн орлогоос 10.0 сая төгрөгийг аймгийн орон нутгийн орлогод татаж авснаас шалтгаалан сумын орон нутгийн орлого 36.5 сая төгрөгөөр тасарч орон нутгийн орлогын төлөвлөгөө 88.0 хувийн биелэлттэй гарсан байна. Иймд төсвийн орлогыг бодитой төлөвлөж байхыг зөвлөмж болголоо.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд оруулбал зохих 159 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 157 мэдээллийг шилэн дансны цахим хуудсанд байршуулсан байна. Хугацаа болоогүй хүлээгдэж байгаа 2 мэдээлэл байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Цагаанхайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийгээгүй болно.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар зөвлөмж өгөгдөөгүй байна.

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал байхгүй байна.

4.7 Харьяа байгууллагуудын аудитын дүнгийн талаар

Цагаанхайрхан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 6 төсвийн байгууллага, 2 тусгай сан, нийт 8 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 6 байгууллагад дүгнэлт гаргаж, 3 санг түүвэрт хамруулсан.

Аудитад хамрагдсан Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн харьяа 6 байгууллагын санхүүгийн тайланд “Өөрчлөлтгүй” санал дүгнэлт өгсөн байна.

Харьяа байгууллагуудад хийсэн аудитаар зөрчил илрээгүй.

Харьяа байгууллагуудын аудитаар илэрсэн алдаа зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Соёлын төв	1	0.4	1	0.4						
	дүн	1	0.4	1	0.4						

5.АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 36.5 мянган төгрөгийн 1 зөрчил илэрсэнд зөвлөмж өглөө.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

Цагаанхайрхан сумын 2022 оны татварын орлогын гүйцэтгэл зарим нэр төрлөөр тасарч, зарим нэр төрлөөр давж, нийт дүнгээр 36.5 сая төгрөгөөр тасарч 88.0 хувийн биелэлттэй гарсан байна. Тухайлбал: Хөрөнгийн орлого 31.4 сая, малд ногдуулах албан татвар 32.2 сая, шууд бус орлогын албан татвар 9.5 сая төгрөгөөр тасарч, Цалин хөлс шагнал урамшууллын орлого 27.1 сая, үйл ажиллагааны орлого 8.0 сая төгрөгөөр давж биелсэн байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 66 дугаар зүйлийн 66.1 дэх хэсэгт "Сум, дүүргийн Засаг дарга орон нутгийн төсвийн удирдлага, санхүүжилтийн талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ", 66.1.1 дэх заалтад "Тухайн шатны төсвийн төсөл, түүний тодотголын төслийг боловсруулах, хэлэлцүүлэх, батлуулах, төсвийн гүйцэтгэлийг зохион байгуулж, тухайн шатны иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд тайлагнах" Монгол улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 59 дүгээр зүйлийн 59.1 дэх хэсэгт "Сумын Засаг дарга харьяалах нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ", 59.1.7 дахь заалтад "хууль тогтоомж, сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас энэ хуулийн 22.1-д заасан асуудлаар гаргасан шийдвэрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг хариуцан зохион байгуулах", 59.1.19 дэх хэсэгт "Нутаг дэвсгэрийнхээ татварын албыг удирдлагаар хангах, татварын орлогыг хууль тогтоомж, Хурлын шийдвэрийн дагуу төвлөрүүлэх, шилжүүлэх ажлыг зохион байгуулах" гэж заасан бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэхдээ сумын татварын орлогыг бодитой төлөвлөөгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Сумын татварын орлогыг бодитой төлөвлөж батлуулах, хэрэгжилтийг хангаж ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 9 дүгээр сарын 20 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ**Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл**

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн	
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн			
Дүн													

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс										
	Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал		
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн	
Дүн													

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
	Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Дүн								
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Сумын татварын орлогыг бодитой төлөвлөөгүй байна.	1	36.5						1 36.5

Дүн								
Нийт дүн	1	36.5					1	36.5

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ

ХЯНАСАН:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР /М.БАТСУУРЫ/

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР /М.БАТ-АМГАЛАН/

БЭЛТГЭСЭН: ГЭРЭЭТ АУДИТОР /С.АЛТАНХУНДАГА/

2023 оны 03 сарын 20-ны өдөр